

tos helyét nem sikerült kideríteni. A hegyen lévő szántott részekén régészeti anyagot nem találtunk.

Kis Mogyorós és Nagy Mogyorós: Az ónteleki határban, a község DK-i részén, hajdani lápból egymással párhuzamosan kiemelkedő különböző nagyságú sziget közül két kiemelkedő magasabb rész a Kis és Nagy Mogyorós. A Nagy Mogyorós szélfújta oldalán Melis Katalin terepbejárásából (64. lelőhely) bronzkori cserepek között talált egy Árpád-kori töredéket (JAM 97.305.3.). A Mogyorós nevű tábla jelenleg lefelé. Volt benne két olyan magaslat, amelyek a Melis által említett lelőhelyek lehettek.

Kacsató: Petróczy József ajándéka 1956-ban egy Árpád-kori edény volt a Kacsavár nevű határrészről (JAM 64.1218.1.). A Kacsavár Kiss Lajos szerint a határ D-i részén, a gégegyi határ szomszédságában fekszik, egy gömbölyded sziget, melyet körülfolyt a járat. A 21. km-kőnél, az aszfaltúttól K-re két hátat néztünk meg, amelyeket egykori vízfolyások vettek körbe. Az úthoz közelebb eső, sötét, kötöttebb talajú és kisebb, kerekded hátton bronzkori, míg az úttól távolabb eső, több részről álló és erősen homokos talajú nagyobbik hátton bronzkori és Árpád-kori cserepeket találtunk. A leletek a Jósza András Múzeumba kerültek (2002.19.1–2002.20.5.).

ALMÁSSY KATALIN – ISTVÁNOVITS ESZTER

86. Dunakeszi, Barátság úti lakópark

(Pest megye) U, R?, B, Ró?, N?, Á

A város belterületén, a Duna-part mellett épülő lakópark (hrsz.: 5223/21–22., 5223/25., 5223/30., 5223/36., 5223/40–41.) három ismert régészeti lelőhelyet érint: az 5/6, 5/7 és a 5/12 számú lelőhelyeket. (MRT 9. köt.) Az építkezés előtt 2002 márciusában próbafeltárás keretében gépi kutatóárokkaival vizsgáltuk át a területet. Kiderült, hogy az egyébként is kis kiterjedésű lelőhelyek gyenge intenzitásúak, erősen bolygatottak, lepusztultak. Az 5/6 számú lelőhelyen húzott kutatóárokkaik teljesen üresek voltak. Az 5/7 számú lelőhelyen az öt kutatóárokknál összesen az egyikből került elő pár szórványos cserép (1 db badeni vagy késő bronzkori, 2 db bronzkori (?), 1 db római, vagy népvándorlás kori). Az 5/12 számú lelőhelyen négy kutatóárokot ástunk, közülük kettőben fordult elő néhány szórványos újkőkori, rézkori és Árpád-kori cserép. Régészeti objektumra utaló nyom sehol sem mutatkozott. Mindezek alapján a teljes területre kiterjedő megelőző feltárás nem vált szükségessé.

A próbafeltárás költségeit a beruházó fedezte. A leletek a váci Tragor Ignác Múzeumba kerültek.

KÖVÁRI KLÁRA

87. Dunakeszi, Duna sor 28.

(MRT 9. k. 5/9 lh.)

(Pest megye) Ró

A Duna bal partjára épített kikötőerőd 4 km-rel az alföldi sáncok belső vonala előtt fekszik, egy ma is hasz-

nált átkelő (Horányi rév) közelében. Vele szemben, a Szentendrei-szigeten, a Szigetmonostor, Horányi-révnél egy azonos korú kikötőerődöt találtak. Rómer Flóris írta le 1866-ban először a felszínen akkor még jól látszó romokat. Leírása szerint a kiserőd 43,7 m hosszú, belmérete 39,9 m. Az 1,9 m vastag falak még közel 2 m magasságban álltak. 1877-ben kisebb ásatást is végzett a területen, amelynek során a kiserőd 2 m vastag falain kívül feltárt egy padlóteréglákkal kirakott, terrazzóval fedett padlóterézt, a felmenő falakon pedig fehér alapon sötétpiros sávós festés maradványait figyelte meg. Talált tetőfedő ólom lemeztöredékeket is. 1935-ben Nagy Lajos is ásott az erődítményben, de „csak egyes falak irányát” tudta meghatározni. Soproni Sándor 1985-ben a Duna sor 30. ház pincéjében a központi torony 2 m vastag falát és ÉK-i sarkát azonosította.

2002-ben megelőző feltárás keretében lehetőség nyílt az ún. „nógrádverőcei típusú” kikötőerőd D-i, Dunáig futó zárófalának és DK-i saroktoronyának teljes feltárására. A Dunához lefutó 160 cm vastag D-i zárófal alapozási kiugrása követte a magas partoldal Duna felé lejtő vonalát. A megmaradt 8,6 m hosszú falszakaszon az alapozási kiugrás ezért 145 cm-t esik. A fal alapozásának az alja a római kori járósinttől 110 cm mélységben került elő. A felmenő falak ezen a szakaszon helyenként 140 cm magasságig megőrződtek, a fal külső síkját adó kövek között a fugákat habarccsal gondosan kikenték. A 190 cm vastag É–D irányú szárnyfallal és a D-i zárófallal egyidőben épült az 5,36×5,7 m nagyságú, derékszögű trapéz alakú saroktorony, amelynek alapfalába egy [LEGXGMAGSAT]VRNINVS bélyeget hordozó téglatöredéket is beépítettek. A DK-i saroktoronyt a magas partoldal tetején építették fel. A torony 130 cm vastag felmenő falát az alapozási kiugrástól 80 cm magasságig igen alaposan és szilárdan megépítették. Ebben a magasságban a habarcs elkenésével vízszintes felületet alakítottak ki. Erre a vízszintes felületre húzták fel a 40 cm-rel vékonyabb, sokkal rosszabb minőségű, mállékony kövekből, gyenge habarccsal falazott toronyfalat. Mind a fal belső, mind a külső síkján egy 20–20 cm széles peremet hagytak. A torony belsejében két padlószintet lehetett megfigyelni. A legalsó, gyenge minőségű terrazzo padló alatt a felszínt közel vízszintesre feltöltötték. A terrazzo padlón feltárt vastag beomlott tetőomladék alatt a helyiség közepén egy tűzrakó hely, körülötte állatcsontok és egy tárolóedény töredékei kerültek elő. Az omladékban talált nagyszámú tetőtégla egyikén sem volt bélyeg. A tetőszerkezet leégésére semmi sem utalt, a tető egyszerűen beomolhatott. Az elegyengetett tetőomladék fölé vastag, rossz minőségű habarcsból öntött újabb padló került, amelynek csak az egyik sarka őrződött meg.

A kikötőerőd területén ugyanazok a bélyeges téglatípusok fordulnak elő, mint a Göd, Bócsaújtelepen feltárt I. Valentinianus-kori, soha el nem készült erődben. A gödi és a Dunakeszi, Horányi révnél fekvő katonai objektumok ezért egyidősek lehetnek. (Valószí-